

מקורות לעיון במס' פסחים: פרק אור לארבעה עשר

דף ז

מ. זילברמן

כסלו תשע"א

(ה): **בל יראה ובל ימצא בחמץ של ישראל אחר**. פסק השו"ע (סי' תמג ס"ב), "ישראל שהיה בידו חמצו של ישראל אחר בפקדון יעכבנו עד שעה חמישית ואם לא בא בעליו ימכרנו לעכו"ם ואם לא מכרו חייב לבערו בזמן איסורו אפי' אם אינו חייב באחריותו". ובטעם דין זה כתב המג"א (סק"ה) דאינו עובר על ב"י וב"י על חמצו של ישראל אחר וצריך לבערו כדי שלא יעבור עליו המפקיד. וכדבריו כתב המהר"ם חלאוה בדף ו: דאינו עובר על ב"י וב"י בכה"ג ורק מדרבנן יש לבערו. אך לדברי הגר"א צריך לבערו כדי שלא יעבור הוא בעצמו על בל יראה ובל ימצא. ומקורו מרש"י ה: דאיתא בגמ' שם לפי שנאמר לא יראה לך שאור שלך אי אתה רואה אבל אתה רואה של אחרים ושל גבוה, ע"כ. ופירש"י, "אבל אתה רואה בגבולין של אחרים כגון נכרי ושל גבוה אם הקדישם לבדק הבית". ומשמע דדוקא בשל נכרים ושל גבוה אינו עובר אבל על חמצו של ישראל אחר עובר. ולפ"ז יוצא דבל יראה ובל ימצא הוא דין בעצם החפצא של חמץ, דעל חמצו של ישראל יש משום בל יראה ובל ימצא. [בשיעורי משאת משה סי' יד כתב דלדברי הגר"א ודעימיה לא יראה לך פירושו לא יראה לכלל לישראל].

וכדברי הגר"א בפירושו רש"י כתב הפנ"י, וחידוש הפנ"י בדעת רש"י דעובר אף בחמץ של הפקר הנמצא ברשותו. [והעירו האחרונים דחידוש זה רק אפשר לרש"י דס"ל דביטול חמץ זה קיום בתשבותו שמבטל את החמץ, ואילו להתוס' (ד: ד"ה מדאורי') דביטול מטעם הפקר א"א לומר כן]. ובסוגי' דיחד לו בית (ו. כתב תר"פ, "ומשום בל ימצא אינו עובר אע"ג דקביל עלי' אחריות דדוקא כשהחמץ שלו אז הוא עובר משום בל ימצא אע"ג שאינו בביתו אבל חמצו של גוי אינו עובר עליו בל ימצא כיון שיחד לוב בית דאע"ג דקביל עליה אחריות מ"מ אינו של ישראל". הרי ס"ל דיחד לו בית אינו מועיל בחצמו של ישראל. ובספר חקת הפסח להר"ר דוד כהן (ישיבת חברון, עמ' פד-פה) העיר דמדברי חידושי הרמב"ן מבורר דיחד לו בית מהני אף בחמצו של ישראל.

וראה עוד בספר חקת הפסח (שם עמ' פו) שהביא קושיית הגר"ש שקאפ בקובץ אהל תורה דאיך אפשר לבער חמץ שקיבל עליו אחריות, הרי סוף כל סוף אין החמץ שלו והמבערו עובר על גזל. וכתב הגר"ש דדין ביעור חמץ הוא דין בחפצא של חמץ הטעון שריפה, ובמקום שהחפצא טעון שריפה לא נאמרו הו דיני גזל. וכתב שכן מוכח מהא דב"ד סוקלין שור הנסקל אף דאינו שלהם והיה צריך להיות בזה משום גזל. אלא ע"כ היכא דיש דין שהשור טעון סקילה אין משום גזל לאלו שמקיימים הדין.

(ד:) **ביטול חמץ**. ראה רש"י ותוס' ד"ה מדאורי' ורמב"ם פ"ב חו"מ ה"ב. ראה גמ' מה: כופת שאור, מהר"ם חלאוה ו: בא"ד ואמאי, ריטב"א ו: בא"ד ויש שפי', מכתם ו: ד"ה אמר רבא. ראה רש"י ותוס' ב. ד"ה אור לי"ד ורע"ב על המשנה. ראה קה"י סי' א.

החבורה תתקיים אי"ה בליל יום שני אחרי תפילת מעריב

הנושא – ביטול חמץ

עיקר תוס' פרק אלו עוברין

(מב.) ואלו, ר"א
(מג.) למה, מאן, ונותנו
(מג:) אין, חוץ, כמאן
(מד.) אלא, איתיביה
(מד:) וה"ה, אלא, ורבנן
(מה.) כאן
(מה:) כופת
(מו.) הכל
(מו:) הכל
(מז.) נאכל, ואי, לכם
(מז:) אחרישה, באבנים, כתישה, ולוקה, שה קמא
(מח.) רבי
(מט.) הכל
(מט:) הכל